

Biçim ve içerik arasındaki dengeyi sağlayan temel özellik, yalınlık ilkesidir. Yalınlık ilkesi, biçimi içeriğe, içeriği de biçime feda etmeyen, sadeliğin ve içtenliğin birlikteliğinden oluşan basit fakat büyümlü bir güzelliştir. Bu kıvamı, yani sadeliği, basitliği, yalınlığı ve tabii ki aynı zamanda da güzelliği yakalayabilmek kuşkusuz zor ve ustalık isteyen bir iştir. Ne söylendiği kadar, hatta ondan daha fazla nasıl söylendiği ile ilgili olan bu konu, çocuk edebiyatındaki asıl sanatsal öğeyi oluşturur. Denebilir ki, nasıl söylendiği konusu, baştan sona basitlik ve içtenlik, yani, yalınlık ilkesi ile alakalı bir konudur. Ne var ki, buradaki yalınlığın, “basmakalılılık”la ilgisi yoktur. Yalınlık üst düzeyde bir yaratıcılığı ve özgünlüğü ifade eder. Basmakalılılık ise, bunun tam tersidir. Basmakalılı ifadelerde yalnız dilin imkan ve sınırları örtülmekle kalmaz, aynı zamanda zihnin özgün ve yaratıcı düşünme gücü de pasifleştirilir. Bu tarza (basmakalılılığa) alıştırmak, sıradan olanı, sıradan ifadelerle sunmak, çocuğun zihnini ve kalbini uyuşturur. Çocuk edebiyatı, çocuğun “basmakalılı olana” alıştığı veya alıştırıldığı, yaratıcılığının yok edildiği bir etkinlik olmamalıdır. Çocuk edebiyatı basitin yaratıcılığını, özgünlüğünü ve güzelliğini arar. Buradaki basit, sadelikteki güzellik, yüzeydeki derinlik, içtenlikteki sıcaklık, naiflikteki olgunluk anlamındadır. Bu haliyle adeta içinde kocaman bir ağaç barındıran tohum gibidir.

Yalınlık, kompleks ve karmaşık olmayan, tek öğeden oluşan, dolambaçlı yollara sapmayan, içinde kendi saflığını bozacak öğeler taşımayan, anlamı yüzeyde olan, farklı anlam katmanları içermeyen, anlamı en aza indirgenmiş olan, anlaşılacak için derin düşüncelere ve irdellemelere ihtiyaç duymayan, ayrıntılara girmeyen, dikkati dağıtmayan, bu nedenle de genellikle ilk anlamdan ve basit cümlelerden oluşan bir yapıdır. Çocuk edebiyatındaki yalınlık, konudaki basitlik, ifadedeki basitlik, anlatımdaki basitlik, anlamdaki basitlik gibi özelliklerden oluşur. Bu haliyle metnin anlaşılabilirliğini sağlar. Bunu farklı bir şekilde de söyleyebiliriz: Yalın olmayan bir metnin anlaşılabilirlik seviyesi düşer. Anlayamamanın önündeki en büyük engel, metnin yalın olmayışıdır. Yalınlık ilkesini “biçimsel yalınlık ilkesi” ve “içeriksel yalınlık ilkesi” olmak üzere ikiye ayırabiliriz.

2. Biçimsel Yalınlık İlkesi

Biçim, niceliksel bir kategoridir. Bu nedenle miktar ve ölçü isteyen sorulara verilecek cevapları içerir. Sözelimi, bir yazının türü, uzunluğu ya da kısalığı, cümle yapısı, kurgusu, kullanılan dilin kolaylık ya da zorluk derecesi bu kategori içinde yer alır. Bu farklı öğeleri “ölçüde yalınlık” ve “dilde yalınlık” başlıkları altında inceleyebiliriz.

2.1. Ölçüde Yalınlık: Aristoteles *Poetika*'da, “ölçü”den, bir başka deyişle sanat eserindeki niceliksel yönlerden, sözelimi öykünün uzunluğundan, binanın büyüklüğünden söz eder. Buna göre, büyüklüğün ve küçüklüğün ölçütü, insanın algı düzeyidir. Algı düzeyini aşan bir eser gereğinden fazla büyüktür, algı düzeyinin altında kalan eser ise gereğinden fazla küçüktür. “Güzel ister bir canlı varlık, isterse belli parçalardan oluşmuş bir nesne olsun, sadece içine aldığı parçaların uygun düzenini gös-